

ČESKÉ PRÁVO

ČASOPIS SPOLKU NOTÁŘŮ ČESKOSLOVENSKÝCH.

ŘÍDÍ PROF. Dr. EM. SVOBODA S KRUHEM REDAKČNÍM.

VYCHÁZÍ KAŽDÝ MĚSÍC MIMO ČERVENEC A SRPEN. — REDAKCE A ADMINISTRACE V PRAZE-II, VÁCL. NÁM. 28. — PŘEDPLATNÉ ROČNĚ 40 K I S POŠTOVNÍ ZÁSILKOU — JEDNOTLIVÉ ČÍSLO 4 KČ.

ROČNÍK VIII.

V PRAZE, V LISTOPADU 1926.

ČÍSLO 9.

Jan Šimek:

Návrh zákona o přímých daních.

(Výtah z přednášky konané dne 30./10. 1926 na schůzi odboru »Praha« Spolku notářů československých.)

Vládní návrh zákona o přímých daních dělí přímé daně na 2 skupiny:

1. na daň důchodovou a
2. na daně výnosové, t. j. všeobecnou daň výdělkovou, zvláštní daň výdělkovou, daň pozemkovou, daň domovní, daň rentovou, daň z tantiem a vyššího služného.

Mimo tyto daně, o kterých pojednává vládní návrh v hlavě I. až VII., upravuje vládní návrh v hlavě VIII. trestní ustanovení a v hlavě IX. ustanovení všem přímým daním společná.

Nový zákon má vstoupiti v platnost dne 1. ledna 1927.

Všechny zákony, upravující daně, se zrušují a zůstávají v platnosti toliko ustanovení zákona č. 25/1923 o vybírání zdravotní přírážky ku přímým daním státním, pokud podléhají přírážkám, a vl. nař. č. 96/1919 o působnosti revisního odboru ministerstva financí.

Důchodová daň, která byla a jest páteří všech moderních daňových systémů, nedoznává návrhem žádných značných změn a hlava I., která o ní jedná, zpracována jest na podkladě dosavadního zákona o přímých daních z r. 1896. — Dosavadní název této daně — »daň z příjmu« — zaměněn za věcně správnější — »daň důchodová«. — Daňová povinnost zůstává nezměněna. —

Osvobození exterritoriálních osob, na rozdíl od dosavadního stavu, vázáno jest recipitou a rozšířeno na příslušníky jejich rodin.

Dále budou osvobozeny od této daně, pokud jde o jejich služební požitky:

1. jako dosud, vojenské osoby, jimž vojenská služba není povoláním, a nově,
2. vojenské osoby, pokud jde o přídatky za zranění, a
3. státní zaměstnanci, kteří nebudou mít na základě speciálních zákonů aktivního volebního práva do Národního shromáždění, ježto by nebylo spravedливо, aby ji platili, nemajíce ztrátou volebního práva vliv na řízení státu.

Daně prosté minimum zvyšuje se z 6.000 Kč na 7.000 Kč resp. u četných rodin na 9.200 Kč, 11.000 Kč a 13.000 Kč.

Při výpočtu daně prostého minima bude rozhodným důchod v berním roce skutečně docílený.

Ustanovení toto o daně prostém minimu nevztahuje se na služební požitky, ježto tyto budou zvláštním způsobem zdaňovány. Poplatníci, žijící ze mzdy nebo služebních požitků, nejsou tedy tímto stanovením daně prostého minima přímo dotčeni, pokud jejich příjmy nedosáhnou jisté, vyšší hranice.

Dosud byl zdaňován na berní rok důchod roku předcházejícího. Toto ustanovení dávalo podnět k četným stížnostem a proto návrh stanoví, že důchodová daň bude vyměřována po uplynutí určitého kalendářního roku z důchodu v něm dosaženého, který bude zároveň rokem berním.

Návrh opouští tím t. zv. pramenovou teorii, která byla příčinou, že pravidelně nikdy nebyl postižen touto daní skutečný důchod, neboť v prvním roce berní povinnosti mohl býti zdaňován pouze t. zv. pravděpodobný důchod berního roku, naproti tomu pak důchod roku, v němž důchodový pramen zanikl a důchod, během roku vzniklý a téhož roku zaniklý, nemohl býti vůbec zdaněn. Mimo to docházelo podle pramenové teorie zhusta k dvojímu zdanění.

Proto návrh zákona zavádí zdaňování skutečně dosaženého důchodu v určitém berním roce a umožňuje mimo to zdanění podle obchodních závěrek, které se nekryjí s kalendářním rokem. Aby pak nebylo toto ustanovení ke škodě eráru zneužíváno, podmiňuje návrh zákona změnu, zvoleného jednou obchodního období, souhlasem vyměřovacího úřadu.

Změna ve zdaňování a spojení hospodářského roku s rokem berním má za následek, že rok 1926 nebude vůbec zdaněn, a že podávání příznání v roce 1927 u přímých daní odpadá.

Při zdanění přihlíží se k ostatním poměrům, zejména k stavu rodiny, dle stavu koncem prošlého, pro zdanění rozhodného, kalendářního roku, resp. dle stavu při zániku berní povinnosti.

Základem zdanění jest důchod domácnosti, k níž mimo hlavu rodiny — poplatníka — čítá se jen manželka (družka) a nezletilé dítky.

Důchod celé domácnosti, mimo služební požitky jejich členů, bude zdaněn u hlavy rodiny, která bude mít právo, žádati od příslušníků rodiny náhradu části daně z těch jejich důchodů, které neplynou do společné domácnosti. Ustanovení toto, velmi pohodlné pro vyměřu-

jící úřady, bude mít mnohdy nepříznivý vliv na poměry v rodinách poplatníků.

Základní definice dani podrobeného důchodu zůstává stejná, skutečné ztráty jednoho odvětví lze odečísti od příjmu odvětví druhých mimo ztráty ze spekulacních obchodů.

Jako takové kvalifikují se prodeje nemovitostí do 5 let po jich získání, prodeje jiných předmětů, zejména cenných papírů do 6 měsíců.

Touto praesumpcí zákona přeneseno jest po tuto dobu důkazní břemeno o opaku na poplatníky. Doba 6 měsíců, zejména pak doba 5 roků zdá se mi příliš dlouhou a stačila by plně doba 3 měsíců res. 2 roků, kterou zná též německá daň z příjmu z r. 1925, zvláště, když i po této době bude možno zisk, při prodeji docílený, daní důchodovou postihnouti. Stanovením dlouhé doby 5 roků bude trpěti značnou měrou realitní obchod a dokázati, že nejedná se o obchod spekulacní, bude tím těžší, že návrh nechává posouzení důkazu čistě volnému uvážení vyměřujícího úřadu.

Proti 5leté lhůtě mluví též to, že nalezne ohlasu v cenách realit, zejména stavebních pozemků, a že zisk bude vlastně dvakrát zdaněn, jednou — dávkou z přírůstku hodnoty nemovitostí — a podruhé — daní důchodovou.

Pokud se týče srážek, přípustných z ročního příjmu, návrh

1. vyhrazuje specifikaci provózovacích a udržovacích nákladů prováděcímu nařízení,

2. zrušuje přípustnost srážení annuit pod 1000 Kč do důchodu 14.000 Kč a

3. snižuje přípustnou srážku za premie pojištění životního na 1.000 Kč resp. 2.000 Kč.

Ad 1. připomínám, že vynechání příkladů srážek neshledávám odůvodněným, neboť tyto jsou právě tak důležité jako výpočet příjmů.

Stalo se tak jistě s úmyslem, aby odpočitatelnost některých neoprávněných výdajových položek mohla býti snáze vynechána (ku př. vydání na doplnění živého i věcného inventáře hospodářského).

Ad 2. uvádí důvodová zpráva, že ustanovení to nemělo již před válkou valného významu, a nyní že pozbylo úplně praktické ceny. — Ač této námitce dá se čeliti tvrzením, že by tato výhoda jistě se opět uplatnila, když by obnosy 1000 Kč a 14.000 Kč byly zhodnoceny násobkem průměrného zvýšení důchodů nebo aspoň v poměru ku daně prostému minimu, přece nelze pominouti druhou námitku důvodové zprávy, že toto ustanovení znamenalo průlom do zásady, že použití poplatného důchodu k investicím, ku splácení dluhů a pod. nemůže jeho zdanielnost vylučovati.

Jest tedy ztráta této výhody, zejména u daně důchodové, plně odůvodněna.

Ad 3. Jinak se to má s přípustnou srážkou premií životního pojištění. — Dle návrhu snižuje se maximum přípustné srážky proti dosavadnímu stavu, ač by zhodnocení předválečných 300 Kč resp. 600 Kč odpovídalo částkám 2.400 Kč resp. 4.800 Kč. — Zde o národohospodářské důležitosti řádného zhodnocení, zejména pro ta povolání, která zanikají smrtí podnikatelovou — a mezi ty náleží také náš stav — není žádné pochybnosti.

Důvody, které uvádí důvodová zpráva, totiž, že částka tato jest více než přiměřená, a že menší poplatník ani takové premie platiti nemůže, a dále že zákon poskytuje při životním pojištění dvojí výhodu, jednak tím,

že kapitál na životní pojištění není dani podroben, jednak tím, že pojistné premie od příjmu se odčítají, kteréžto výhody lze poskytnouti jen poplatníkům menším, — pokládám za příliš slabé, zejména pro t. zv. svobodná povolání.

Dnes jest takřka jisto, že sociální pojištění vrstev samostatně výdělečně činných je odsunuto na dobu velmi dlouhou, ne-li vůbec nemožno, jak po stránce technické, tak po stránce finanční na straně poplatníků i na straně státu.

Osoby samostatně výdělečně činné jsou dnes nejen po stránce životní úrovně, nýbrž i po stránce daňového zatížení, na tom daleko hůře než před válkou, a povinností státu jest, tuto svou hlavní poplatnou sílu, když nemůže jí umožniti předválečnou životní míru, tedy aspoň zabrániti její nivelisaci.

Doby konjunkturálních zisků patří dnes minulosti, nehledě k tomu, že zisky ty jsou dnes již ztráveny jednak vysokým daňovým zatížením, jednak ztrátami z doby deflační, a není důvodu, pohlížeti dnes na osoby samostatně výdělečně činné brýlemi let popřevratových.

Pohlížím na životní pojištění těchto osob jako na zajištění pro stáří, neschopnost k výdělku a zejména jako na zajištění rodiny. Není také vždy pravdou, že stát poskytuje zde dvojí osvobození od daní, zejména při pojištění rentovém. Jest tedy nutno jíti zde až na hranici mezi poplatníky středními a velkými.

§ 15 č. 1. lit. c) připouští srážku pojistných premií proti »věcné« škodě, na rozdíl od platného zákona, kde slovo »věcné« v textu zákona nepřichází.

Pojišťovací ústavy správně brání se tomuto přidavku, ježto srážka premií, úrazového a některých druhů pojištění povinného ručení, byla by potom spornou.

Týž § stanoví pod lit. d) paušály na výdaje při služebních požitcích do 100.000 Kč a to: 20% z prvních 20.000 Kč, 10% z dalších 30.000 Kč a 5% ze zbývajících 50.000 Kč z celkového hrubého služebního příjmu. Toto ustanovení nevylučuje však odečísti výdaje tyto skutečnou částkou.

§ 17. uvádí příkladem, které výdaje nemohou býti od důchodů odčítány. Změny proti dosavadnímu stavu budou tyto:

1. Od důchodu resp. hrubého výtěžku při dani výdělkové, kde jest podobné ustanovení, nemohou býti odečteny dary, podpory a podobná bezúplatná věnování. Návrh vynechává tu tato slova platného zákona: »pokud nemohou býti počítány mezi výdaje, učiněné na dosažení, zabezpečení a udržení důchodu«. Pojem »bezúplatné věnování« vznikl špatným překladem authentického znění platného zákona slov — »unentgeltliche Zuwendung« — a vyjímá se velmi špatně v návrhu vedle darů a podpor, která jim vlastně stávi na roveň. Myslím, že není sporu o významu slov »někomu něco věnovati« a »někomu něco poskytnouti«. V prvním případě jest jakákoliv úplatnost vyloučena, kdežto v druhém případě nikoliv.

Dle dosavadního znění návrhu stává se sporným odpočitatelnost podpor a darů, jakož i jiných vydání, učiněných na dosažení, zabezpečení a udržení důchodu, které až dosud jako srážkové položky byly uznávány. — Otevřeno tím pole různorodé praxi a tím do určité míry právní nejistotě. Myslím, že dosavadní znění mělo by zůstat v plném svém obsahu až na nešťastný překlad slov »unentgeltliche Zuwendungen«, již z důvodů vyloučení možnosti dvojího zdanění, jednou — daní z obohacení — a podruhé — daní z příjmu.

2. Od důchodů nemohou býti dále odčítány: příspěvky do nemocenských, úrazových, starobních, invalidních, vdovských, sirotčích a pensijních pokladen nebo podobných ústavů, pokud je poplatník platil na d povinnou zákonnou kvotu za své úředníky, zřizovatele, dělníky a služebníky, jakož i daně a dávky za ně zaplacené, i když byl takový závazek smluvně převzat. — Toto ustanovení jest zejména z výchovného stanoviska, kterého se důvodová zpráva dovolává, velmi sympatické.

Návrh zákona opouští dosavadní princip stupňové sazby a zavádí modernější princip sazby prostupňované, u níž jest daňová degrese, t. j. nižší zatížení vyššího důchodu, úplně vyloučena. — Sazba sama jest progresivní.

Předválečná daň z příjmu stoupala od 1.9% do 6.7% důchodu, nyní platná daň z příjmu s válečnou přírážkou (bez přírážky pro méně zatížené) stoupá od 1% do 40.01% důchodu a daň důchodová dle návrhu bude stoupá od 1% do 24.64% při důchodu do 5,000.000 Kč, při ještě vyšším důchodu bude stoupat, již jen mírně důsledkem progresivity své sazby. — Proti platné sazbě jest průměrně o 37.34 až 41.35% nižší. (Pokračování.)

Dr. V. Svoboda:

Zpráva o schůzi notářského stavu z Rakouska, Uher a států nástupnických, konané ve Vídni dne 30. října 1926.

Tuto schůzi svolala stálá delegace rakouských notářských komor v dohodě se stavem advokátským, který též den jednal o svých zájmech rovněž ve Vídni.

Schůze se zúčastnilo celkem 28 notářů a to: 10 notářů z Vídně a 4 z Rakouské republiky mimo Vídeň, za Uhry vicepresident notářské komory v Budapešti, Dr. Hollitscher, dva zástupci republiky Polské s prezidentem komorním z Přemyslu Stanislavem Wilczkem, z Jugoslaviie komorní president z Lublaně Alexandr Hudovernik. Z republiky Československé bylo přítomno jedenáct zástupců notářského stavu v čele s komorním presidentem Drem Čulíkem z Prahy a předsedou našeho spolku Drem Svobodou. Němečtí kolegové z naší republiky vyslali k jednání sedm notářů, z Moravy byl přítomen vicepresident Dr. Liska, a ze Slovenska komorní president Dr. Dušek.

Jednání započalo o 10. hodině dop. v zasedací síni notářské komory vřelým uvítacím pozdravem předsedy stálé delegace notářských rak. komor p. Eduardem Hlozankem. Ustavuje se předsednictvo: předsedou jest zvolen p. Eduard Hlozaneck, a místopředsedy pánové JUDr. Jaroslav Čulík za RČS., Dr. Hollitscher za Uhry, Stanislav Wilczek za Polsko, a Alexandr Hudovernik za Jugoslaviie. Pan JUDr. Jaroslav Čulík jménem pražské notářské komory a Ústředního spolku československých notářů, zastupujícího všechny notáře RČS. bez rozdílu národnosti, česky děkuje za pozvání, pokračuje německy a upozorňuje, že zástupcové notářského stavu z RČS. jsou zde přítomni, aby vyslechli názory účastníků o jednotlivých otázkách týkajících se stavu, a aby předložili návrhy a výsledky jednání svým oprávněným stavovským korporacím k rozhodnutí. Francouzsky, jako jazykem diplomatickým a všem účastníkům srozumitelným končí a slibuje společnou práci se stavovskými příslušníky ostatních států, a přeje jednání mnoho zdaru.

K přání p. Dra Čulíka připojuje se president notářské komory v Přemyslu, Stanislav Wilczek, jenž vítá toto společné jednání tím spíše, ježto notářstvo polské stojí před velkým úkolem, majíc vypracovati nový notářský řád, platný pro celé území Polské republiky, kde platí dosud jednak ruský notářský řád na dřívějším území ruském, jednak rakouský a jednak pruský notářský řád, což působí ohromné obtíže při výkonu justice.

Komorní president Alexandr Hudovernik praví, že tytéž obtíže jsou v Jugoslaviie. V Srbsku, Černé Hoře, Bosně a Hercegovině není notářů, v ostatním území platí jednak rakouský notářský řád a jednak uherský. Také oni jsou pověřeni úkolem jednotný notářský řád vypracovati pro celou Jugoslaviie, ježto v územích, kde není notářů, instituce ta v dohledné době bude zavedena.

Zástupce Uher Dr. Hollitscher vyslovuje radost nad projevenou chutí ke společné práci.

Notář Arnold Wýchodil, za spolek německých notářů z Republiky, hlásí se k práci a nesouhlasí s projevem Dra Čulíka, že by spolek československých notářů zastupoval všechny notáře z Republiky, bez ohledu na národnost, ježto ve spolku ústředním Němci zastoupení nemají, ač snaží se pracovati ve shodě a ve stejných směrnicích se spolkem československých notářů. Doufá, že společným úsilím podaří se docílit jednotného notářského řádu pro celou střední Evropu.

Na to přikročuje se k pořadu jednání.

Jako první bod jednání jest otázka »volného kolování notářského spisu a nucené legalisace ve styku mezistátním«; druhý bod tvoří otázka, »zdali se doporučí utvoření jednotného notářského řádu a na jakých základech«.

O obou těchto bodech současně pojednal v široce založené přednášce zpravodaj, notář Dr. Eduard Reichl.

Úvodem k své přednášce praví, že považuje za veliký již zisk, když se vůbec sešli zástupcové ze všech pozvaných států, dokumentující nutnost užších styků mezi příslušníky stavu, o němž se vždy s pochvalou vyslovoval v Rakousku i sekční šef Dr. Schauer, jenž nikdy nebyl přítelem stavu notářského. Převrat z roku 1918 změnil hranice jednotlivých států a utvořil nové, ale žádných změn ideových dosud se nestalo na skruktuře notářské, jemuž základním kamenem jest stále řád z r. 1871.

Probírá jednotlivé vedoucí myšlenky dosavadního řádu, které podle jeho názoru by měly tvořiti kostru nových notářských řádů pro všechny na konferenci zúčastněné státy.

1. Rozsah působnosti notářů a vzájemná právní pomoc mají býti ve všech státech shodny. Referent zdůrazňuje snahu soudcovstva rakouského, zejména jeho předsedy Dra Peutelschmidta, jenž usiluje o to, aby nesporné projednávání bylo vyloučeno ze sféry soudcovské a bezvýhradně odevzdáno notářům. Sem zejména patří: projednávání pozůstalosti, dobrovolný rozvod, adopce a sepisování oboustranných právních listin; knihovní podání směřují býti k soudu přijímána pouze tehdy, jsou-li podepsána notářem neb advokátem. Z nesporného soudnictví soudům by zůstaly věci poručenské a opatrovnícké, knihovní a věci týkající se zápisů do obchodního rejstříku.

2. Příprava pro stav notářský a potřebné juristické vzdělání a praxe má býti ve všech státech